

AÑO II

PALMA 9 DE OCTUBRE DE 1898

NÚM. 88

DOMINICA XIX

DESPRÉS DE CINCOGESMA.

De les vestidures ab que els cristians deuen vestir-se per ser admesos á les nocés del Fill de Deu.

SER convidats á unes nocés reals; y no solament no voler venir, sinó maltractar als criats del rey, es el major dels crims; y aquest es el dels juhèus.

Deu fa ses nocés de son Fill, això es, el Fill de Deu se fa homo per unir-se ab noltros y comunicarnos les seues gracies: tal es el fi de la Encarnació. Y com es costum celebrar les nocés ab un dinar, Deu en prepara també un, que es la seua paraula, la seua gracia, els Sagraments en aquesta vida y la Gloria en l'altra. Els juhèus, havian estats ja convidats p' els profetas, com se convidava dos ó tres dias antes de que el dinar estiga preparat; los envian altres criats per avisarlos quant tot ja está disposat, y los desprecian y los matan: ¿qual será el càstich? Sa desolació.

No mos ficsèm tant en l'ingratitude dels juhèus com en el mal comportament de aquell homo que entrà á dinar sens dur el vestit de nocés; això mos interessa y per penetrar millor el seu sentid, acudiguem á sa parábola. No havent volgut assistir els primers convidats, manà el rey á sos criats que sen anassen per ses sortides dels camins á convidar á nocés á cuants n' encontrassen. Això vol dir que els juhèus havian refusat participar de la gracia del Evangeli; y els gentils havian estat cridats per ocupar el seu lloch. El pecats dels juhèus serví de ocasió per la nostra salut, que es un efecte de la misericòrdia de Deu: noltros eram els pobres que estavem per les places públiques, y mos fan entrar en la gran cambra del convit. Figurem-mos els pobres seguts á la taula del Rey: vataquí la gracia que Deu mos ha fet á tots; mos ha convidats. Pues bé, quant major va ser la bondad del Rey tant més se demostra la falta del qui se atreví á entrar sense dur el vestit de nocés. Estant, pués, seguts tots, entrà el Rey, y vegent que n' hi havia un qui no anava vestit així com devia, després de haver-lo représ severament, lo feu fermar de mans y pèus, y tirar-lo á ses tenebres exteriors. ¿Que significa això? Que no basta entrar á la Iglesia, creurer en Jesu-Crist y participar dels Sagraments; sinó que es necessari també vestir-se ab la Caritat y bo-

nes obres, sens lo cual serèm tractats com aquell homo. ¿Qui no hagués cregut que aquell pobre havia de ser tant ditxós com els altres? Els convidats no li deyen res, els criats tampoch, manjava é sa mateixa taula, y els mateixos manjars que els demés, pero el Rey lo condemnà per no haversé presentat com devia. També hey ha qui diu: jo som cristià, no escandalís á ningú, cumplesch els preceptes, el meu Rector no me nega els Sagraments...

¡Ah! y els que així parlan ¿se creuen poder estar segurs? ¿Ahont son els vostros vestits de nocés? No escandalisau á ningú, Deu ho vulga; però talvolta conversan en secret el vostro pecat! y si estau nets de pecats grossers ¿hey estau dels de l'esperit? Cumpliu ab tots els preceptes; ¿Però, y la peresa de no anar á combregar més que una volta en l'any, prescindint del modo com heu feis, ¿no es bastant d'escandol? ¿Que el Rector no vos nega els sagraments! Non té la culpa sa Moral sinó la malícia del temps que los ha axamplat ses mànagues! Es que als sacerdots los costa molta de pena excomunicar á un pecador, allunant-lo de la Iglesia, perque temen que aquest càstich lo fassi tornar pitjor. Y es ver.

MOSSEN JOAN.

PATRÓ DE LA SETMANA

Dia 10.—S. Francisco de Borja.

Fill de D. Juan de Borja, Duch de Gandía, ahont va nexer, passà sa juventud ab son onclo, l'Arquebisbe de Zaragoza. Llavò, s' en anà á viure á la Cort, y als 18 anys se casà ab n' Elionor de Castro, passant al servici d' Isabel la Catòlica. Morta aquesta Reyna, la vista del seu cadàver, l' impressionà tant que se proposà dexar els honors pasatgers d' aquest mon, y dedicarse á la vida religiosa, si s' esposa moría antes qu' ell. Mentres tant lo feren vi-rey de Catalunya y Comandador de l'ordre de San Jaume; però aquestes dignitats no foren motiu per fer-lo mudá de propòsit, y va dú una vida devota, aconsellat per S. Ignaci de Loyola, fins que renunciant al vi-reynat, s' ocupá del ducat de Gandía, que ja li corresponia per mort de son pare. L' any 1546 v' perdre s' esposa, y entrà en la Compañia de Jesús. No volgué admetre la púr-pura de Cardenal que el Papa li oferí, á instancies de Carlos V. Fou visitador de la Compañia dins España y Portugal; anà á Roma, y, mort el P. Lainez, sucesor de S. Ignaci, fou nombrat General de la Compañia de Jesús. Allá morí l' any 1572, á l' edat de 62 anys. Lo canonisà el Papa Clement IX.

FRA MIQUEL.

D.ª SINCERIDAT

—¡Adiós, D.ª Filomena, que orgullosa torna de poch ensá!

—¡Oh! bons uys la vejín. Com ho passa... ¿está bone-ta? Jesus ¡y qu' está de grassa! ¿Que va de passetx?

—No; es passetjos meus son *visitá als pobres*. Que 's pens'! ara me 'n vatx á fe un' estació á ses Corant' Hores y á *renglón seguido* á veure una pobre dòna que te un pobre son fill qu' ha caigut soldat y... si una pot ferlí una obra de misericòrdia... ja heu veu... hem de da consol als desconsolats. Cada llágrima qu' axugam en la tèrra mos será recompensada, ab glòria, allá; en el cèl. Jo tench *aquest vici* D.ª Filomena ¿que hi troba?

—Molt ben fet, D.ª Sinceridat, vostè té *possibles* y gust en ferhó y Deu l' hey pagarà ab bona moneda.

—Ja 's de rahó. Cuantes n' hi ha des meu *rango* que no s' en recorden si hey ha misèria en el mon ¡y mirsè que n' hi ha de misèria y *misèries* dins aquesta Ciutat! Esborrona veurerhó com están ses coses. Se gira per un cantó, llágrimes; se gira per un altre, plòrs. ¡Aquest mon es una vall de llágrimes! Jo, me cregui, tench enveja á n' es carbonerets; *anhèl* poré viure retirada á un poblet de sa montaña; si hey hagués un convent ahont admetessin señores de sa meua edat, *acorrensos* me n' hi anava per sortí des bullici d' aquest mon fals y embustero. Me cregui ¡arrib que no visch! flato d' un vent, *pesadilla* de s' altre... es meu còr arriba á está podrit de tant de passá pena d' esperit. Jo no 'n sé defogí des trabays; sinó que m' hi afich... m' hí tir de cap. Ara ab aquesta santa dò-na...; ja hu vetx... ¡gè... gè!

—¿L' haurá de socorre?

—Ja 's de rahó. Y ja 's sab: allá hont va D.ª Sinceridat, no hi tenen feynes ses señores de la Conferència; porque, ¿sab? jo tot ho *arregl, sense ostentació...*; sa caridat vol *silenci, oscuridat...* res de *bombo ni plat-illos*: sa má esquerra no ha de sabre lo que dona sa dreta. Ara m' en vatx á veure aquesta pobre infelis y ningú, sinó Deu, sab porque hi vatx.

—Jo hu sé.

—Bé; però es lo mateix que si no hu sapigué; ningú. ¿Sab?

—¡Però, vostè no perteneix á ses conferències de Sant Vicent de Paul?

—Una volta vaig fer de que m' hi proposassin y... me feren *musclet* y... ¡bona som jo! Tench així mateix es meu orgullet y amb *alcasions* no me falta clovea. ¿Sab?

—Bono: ho deix aná.

—Sí; noltros siam bones y... m' en vatx volant á veure á la pobre Francisca que deu está dins un foch.

—¡Deu la guiy y l' ángel, D.ª Sinceridat!

—Si ab alguna cosa puch esserlí útil... ja sab ahont te ca-seua, D.ª Filomena.

—Gracies..... igualment... ¡¡tardes tenga!!!

—Ja devias trobá que me torbava, Francisca. M' he topada, p' es carré, ab una amiga y... ja sabs lo que som ses señores. La pobre ¡Jesus, per tot hi ha! la pobre estava apurada porque es seu señó está cessant, y tot se necessita en aquella casa. Jo, tu ja hu sabs: som es paño de llágrimes de tot hom ¿qu' he de fer? Posaré tota sa

influència per á cercarlí un destino á n' es seu Señó y Deu m' ho pagarà. Digués ¿quins son els teus ánimos? Jò per trèurenté d' apuros, no tench necessitat de *saber quin gust te es pancuit* de la Misericòrdia. Demunt sa botonada t' hi deixaré quatre duros; d' es rosari ab sa creueta d' ò, una pesseta; de s' *impendible* y de s' *adrés* de recades, cinch duros; d' es mocadó caputxo, un real; de sa *llana*, torca-boques y es cubèrt de plata, tres pessetes. Si te fa, pots ara mateix durmhó á ca-meua, amb sa condició de que vuy cobrá ets interesos á rahó de mitx duro cada més ¡es una friolera! ¿no hu trobas?... y ademés te vuy advertí que es primer més que retrassis es pago d' aquests *petits interesos*, deixes de tení dret demunt ses alhaques. ¿Ho entens? Estich escalivada y... guardet d' un «ja está fet» ¡perque voltros pobres teniu *llágrimes de cocodrilo* y... no m' en fiy.

¿Feim es *truch* ó nó? Tal volta quant me cercarás no me trobarás y ¡llavòrs te sabrá greu!! ¿Si ó nó?

—No señora; y me fassi la mercè de devallá ets escalons d' aquesta casa de sis en sis, porque sinó... jugará es manech de sa granera y... cualquier cosa més.

—¡Pobres orgullosos! De més á més que jo m' he molestada á visitarté... ¡vaja una paga! ¡Sou de s' escuma de de sa pèsta! ¡Llástima qui de voltros te compassió! Be; qui en té tota sa cupa son ses señores de sa Conferència... ¿no 's vê que t' han *previnguda*? ¡Ja 's de rahó...! Elles me duen *tirria*; no poren consentí que ningú practiqui sa *caridad en ves* dels pobres, sense el seu *visto bueno*.

—¡Vaja! *toqui soleta*, antes que fassi vení un *monicipal*.

¿Sab qu' es vostè? una *lladre fina, desfressada de beata*. Arruix usurera lladrona... ¡sagonera de sa sanch dels pobres! ¡Alaaa!... á un camí real... ¡alaaa!

—¡Mirau quin insult, en lloch de donarmè les gracies!

—Tens manco vergoña qu' es ca d' en Piñòl ¡Gentussal!

—Ahont va tan remesa ^{*}^{*} D.ª Sinceridat?

—¡Oh! qu' ests tu Paula..... Fietta he sortida...; bé, tu ja hu sabs... sempre duch comissions. Ara hé col·locat á consums s' homo d' una pobre que no tenía que menjá. *Som tan bona* qu' es quatre doblés qu' hey havia á ca-meua los he repartits entre dues atletes que per *misèria*... ja m' entens; y ara com un *cohet* m' en vatx á s' *encierro* de ses Corant-Hores.

—Vaja be, estiga bona.

—Adiós Rosseta; síes bona; d' essè bons no s' en arre-penteixen may. ¡Ja basta sa picardía que corre p' el mon, fía meua!

—^{*}^{*} Santo, Santo, Santo, Señor Dios de los ejércitos...

—¡Señora! y ara que té ¿perque me graponetjava per dins sa buxaca?

—Dispensi... *llenos están los cielos y la tierra.....*

—No señora; deixi aná los *cielos* ¿que cercava dins sa meua butxaca?

—Res: resi amb devoció devant el Santíssim... ¡¡Cercava un rosari!! ¡Jesusus!

—^{*}^{*} ¡Municipal! á s' autoritat de vostè veng porque apliqui la lley á una señora que dins l' Iglesia volía *resá ab so meu rosari de plata*... y jo...

— Esperí un poch, senhora, aniré á fer pò á un parey d'atlots que jogan amb un ca. Basta que me vejín per...

— Aquella es, señó municipal ¡li pitji derrera!

— ¡Huep! ¡huep! que va de llambrinera... Sa seua gràcia.

— ¿Que m' ha fet vostè porque li don gracies...? ¡Mit al sinvergüenza! ¡Vaja una manera més indecuenta de cri-dá ses señoras!

— ¿Que nom ó que li diuen ó qui es vostè?

— D.ª Sinceridat ¿qu' no me coneix? ¡Fooyo!

— ¡Oh, rellissa! ¡Es na Falsedat, vestida ab manta! ¿Ara t' ha pegat per aquí? ¡Vel-la-llissa! Señora, s' en vaji; però estreñi bé sa bossa...; aquesta no li cercava es rosari. ¡Vaja un modo de viure qu' ha agafat aquesta mala pell!

BRAULIO.

ELS DOBLÉS NO FAN LA DITXA

(Argument de La Fontaine)

En Perons es taconé
De dia y de nit cantant,
Passava la seua vida
Bén alegre y conhortat.
Un señó grás y molt rich
Que habitava su devant
Sempre 's veyá trist y mujol,
Y molts de pichs enfadat,
Quexantse de que en Perons
Des botigó d' allá baix,
A devés les quatre y mitja
Ja l' havia despertat.
Per ferlí pèdre es cantèt,
Un dia lo fé pujá.
— Bon dia tenga, D. Gregòri,
¿Vol que li frèg es calsat? —
(Li digué fent reverències,
Regussantse es devantal,
Es sabaté quant entrava
Sense gosá trepitjar
Sa floretjada catifa
Estesa dins el despaitx.)
— Mira, estimat, m' incomoda
Sentirte sempre cantar;
Jo 't regal aquesta bossa
Si callas d' avuy envant,
Y 't podrás dar bona vida
Sense haver de treballar. —
Ja heu crèg jò, que mèstre Pere
Va ser ben bò de giñar!
— Pèrdi *cuidado*, don Gòri,
Que no 'm sentirá alenar,
Moltes gràcies, moltes gràcies,
Que estiga hò y Deu l' hi pág. —
Ab sa bossa ben estreta,
A ca-seua sen torná,
Y á un recó des soterrani
Tot content le va amagar.
Emperò desde aquell dia
Perdé sa tranquilidat,
Somiant lladres cada vespre
Y visquent mal humorat.
Es trepitx d' un moix bastava
Per no dexarlo está en pau.
Fins que un día va resoldre
Desfersè del capital.
Lo va torná á don Gregòri,
Y altre pich tregué es cabás,
Es tirapèu y s' elena,
Y se posá á taconar.

De llavò ensá l' alegría
Dins caseua torná entrar.
Y cantá de dia y nit
Tan satisfèt com abans.
Y vejent aquesta feta
Es señó gras d' allá dalt
Deya: — Ara enteng que ses unses
No es lo que fá es benestar.

M. R. F.

¡GRAT SIA A DEU!

Hem llegit en lo *Bolletí Ecclesiastich*, de la Diócessis, que el nostro Excm. é Illm. Sr. Bisbe, ha instalat en el Seminari, entre altres, tres noves assignatures, nombrant sos respectius Mèstres que son: *Història de Mallorca*, explicada per Mossen Mateu Rotger pvre. á IV any. — *Llengua y Literatura mallorquines*, explicades per Mossen Antoni María Alcover, Llicenciat, pvre. y Vicari general, á VII any. — Y *Arqueologia Sagrada*, que explica Mossen Miquel Costa Doctor pvre. á X any.

Ja era hora de que el Clero jove mallorquí tengués mèdis d' aprende lo que més propiament pertany á sa nostra illa, com es la riquesa de la nostra llengua, tan rebutjada p' els qui no han tengut la sòrt de llegir les obres de Ramon Lull, més que en castellá: axí no tendrán excusa si desde la cátedra del Esperit Sant, segueix cualcú amollant *castellanades* que el poble de viles no entén. Ja era hora de que tots coneguèssim la nostra història, per judicar els fets y treurerne profitoses instruccions. Y ja passava d' hora, en quant á concedir l' importancia que se mereixen els estudis d' Arqueologia cristiana, avuy en dia indispensables en tots conceptes. Ara fa vint y cinch anys que el Bisbe D. Miquel Salvá (e. g. s.) mos encarregá s' explicació en dit Seminari de Palma, y la darem durant un curs, ab gran assistència d' alumnos que pròu s' en aprofitaren después recordant ses nostres pobres llistonetes. (*) Si aquesta ensenyansa hagués continuat no hauríam vist, desapareixer tants d' objectes y alagues de caracter liturgich com s' han venudes, ó extrafetes amb idea de *restaurarlès*; ni s' haurian emprés tantes obres d' Iglesia d' estil profá ó mal relacionat amb lo preexistent; ni s' haurian perdut tants de documents escrits que, *perque no los sabian llegí*, non feren cas. ¡Grat sia á Deu que s' hi posa remey! Ara importa que els Srs. Sacerdots que no han estat á temps á dites ensenyances,... respectin als *mallorquinistes* y als benehits que s' extassian devant uns *sants mal pintats demunt posts reyes*.

En tornarem parlar.

B. FERRÁ.

A STA. TERESA DE JESUS

Pregària

Ja 'm teniu altra vegada
Devant vos, Teresa aymada,
Per mercès demanarvós.
A mon Jesus amorós
¿Cap gràcia haveu demanada
Per mí, pobre malanada?...
Teresa: confiy en vos.
Dins aquest mon tenebrós
Sereu sempre m' advocada,
Y jo promet seguirvós.

(*) Hagerem de dexarhó amb motiu d' haver estat cridats á treballar en les obres del ferro-carril de Palma á Inca; y quant s' acabaren, el Bisbe Salvá ja havia passat á millor vida.

Regint aquesta diócessis el Bisbe D. Mateu Jaume, varem proposar-li y lograrem la fundació del Musèu arqueològich Luliá, en el Colegi de Ntra. Sra. de La Sapiència; ahont la major part dels seus retaulos son del gènere relligiós.

Si, per la dissòrt ferida
Entre dolors pas la vida,
A voltes patint hey gòs
Per imitar vostre Espòs.
Ja no vuy viure esmarrida;
Baix de la creu benehida
Humil hey he prèrs redòs;
Sols esper l'etèrn repòs
Del ànima, en ser exida,
Dexant en tèrra mon còs.

Perçó á vos veng, cada día,
Teresa, la Mèstra mia,
Lo meu desitj á ecsalar:
Y es que me vulgau mostrar
Del cèl la escabrosa vía.
¡Si la ditxa jo tenia
De podervos imitar!
Amor vuy, per Deu amar,
Y axí en vostra companyia
Podré en la gloria gosar.

MARCELINA MORAGUES.

CRONICÓ DEL MES DE OCTUBRE

Día 1.—Reaparegué el setmanari mallorquí titulat *La Roqueta*, y també aparegué el primer número del quinquinari bilingüe *Nova Palma*.

—Arribaren mariners repatriats, procedents de la destruïda escuadra-Cervera. Tots venían bons manco un.

Día 2.—No se pogué fér la processó del Sant Rosari, que havia d' exir de Sta. Catalina de Sena, porque ploqué; però axí meteix se fé la *corrida* dins la Plassa de toros.

—Se fé públich que el Sr. Losada, primer Batle de Palma, havia renunciat, substituintlo el primer Tinent Sr. Salom.

Día 3.—L' Ajuntament, já la fí! acordá colocar el retrato del Illm. Sr. Bisbe nou en la galeria de fills illustres del pahís.

Día 4.—La Pía Unió de Sant Antoni havia repartit 350 kilos de pa als pobres necessitats.

—Passá d' aquest nom al altre el metje D. Llorens Muntaner degá de sa facultat, á Palma. (a. c. l. v.)

Día 5.—Se torná embarcá el general Weyler; y arribaren més soldats repatriats.

Día 6.—A la Seu, comensaren les oposicions per provehir la canongia que ocupava el Bisbe Sr. Campins.

♦ F. ♦

RECLAMS

Als nous suscriptors que adelantín la suscrició d' aquest darrer trimestre (**3 reals**) y desitjin tenir el llibret FLOBS Y FULLES que anam á completar los ho enviarém á mitat de prèu, ó sia per **2 reals**.

Als antichs suscriptors que abans de Nadal tegan satisfet tot l' any, los regalarém un prondstich de 1899.

Hem resolt, per més comoditat dels suscriptors, que dirigescan totes ses correspondències, pagas y reclamacions á la **DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ** de MALLORCA DOMINICAL carrer de la Campana número 2. *Imprenta de les Filles de Colomar.*

—Als atlots y bergantells que se vulgan prepará pe s' ingrés al Seminari, los recomanam sa nova *Acadèmia de preparació* que s' ha fundada en el Colegi del Divino Corazón (Cavallería, 19), baix direcció del nostre redactor, el Llicenciat D. Bernat Batle, Pvre. y ab cooperació del també Llicenciat D. Pere Martí, Professor de Religió y Moral del Institut Provincial de 2.ª Ensenyança, y de altres professors que saben ahont tenen sa ma dreta.

¡Ala atlots.... vehèm qui será es primer en afiná es ciuró d' en Ciceró!

ENVINAGRAT Y RONXETES

«*La Roqueta*».—Día primer del corrent aparegué el núm. 233 d' aquest popular setmanari, que doná á llum per primera vegada el distingit literato D. Mateu Obrador, qui lo dirigí en sa primera època; durant la segona ja sortí ilustrat, y ara en aquesta *tercera*, de 8 planes, també du estampes, zincografies, fetes en la meteixa casa editorial Amengual y Muntaner.

Mos complau que en sa *Nova escomesa* diga: que «els seus padrins li quedan per ser testimonis de que será bonatlota, sana y temerosa de Deu.» Axò es lo principal; Ell mos doni llum, y viscan els mallorquins que estiman sa nostra *Roqueta*.

També hem rebut (per camví?) el primer pleg de la bella revista quincenal bilingüe, titulada *Nova Palma*, que edita el Sr. Tous en l' imprenta de *La Ultima Hora*. Sembla que será portant veu d' un *modernisme suí generís* dins sa nostra illa. Devant diu: «El acceso á las columnas de esta revista no tendrá barrera alguna que lo intercepte, como no sea el odio á la vulgaridad y al filisteísmo.» (Si se refereix als filistèus y Goliats politichs, ¡que vengan Sansons y Davits, y que los engrunin per á sempre!)

Y darrera diu: «Queda, pues, abierta al público la colaboración de nuestro quincenario, en el cual tendrán cabida todas las ideas, sin ninguna exclusion de idiomas ni de géneros literarios.»

Desitjariam que la *Nova Palma* que «no envuelve significación orgullosa de querer continuar la labor de Quadrado, Aguiló y Montis» superás en importancia literaria é igualás amb ortodòxia la *vella Palma* que dits literatos publicaren fa mitj sigle. Deu la dex bén acertar.

☺

Dilluns passat el Sr. Salom y Vich, presidint la sessió de l' Ajuntament, digué que «desitjava que ses parets del Consistori fossin de crestay pera que el poble pogués judicar els seus actes.» Ja sab el poble que aquest Batle ni vol ni necessita treure llecor de sa vara.

¿Perquè degué dir allò? ¿Hey haurá hagut may cap Batle que no desitjás lo meteix?....

Y l' endemá deya *La Correspondencia*:

«Es preciso que se haga luz, *mucha luz* en el Ayuntamiento, no lo dice el público, no lo pide la Prensa, es el Sr. Alcalde, que, *convencido* de cuan mal han *cumplido* su cometido los que le han *precedido*, en un arranque de sinceridad dice, quisiera que fueran de cristal las paredes. ¿Para qué? para que desde fuera se juzgue mi conducta sin tapujos y se sepa, que si no cumplo bien mi cometido es porque no lo consienten los que tras cortina dirigen los asuntos municipales.

¿Quienes son estos y como se llaman?»

Y el día abans el meteix diari havia estampat:

«..... dicen que la interinidad del Sr. Salom durará hasta que venga de Cádiz el Sr. Ribot, quien, mejor enterado de lo que interesa al partido, designará al sustituto del Sr. Losada.

Al efecto ayer entre Cádiz y Palma se cruzaron varios telegramas urgentes.»

En veritat, ja ha estona que, cualsevol sia Batle de Palma, qui la governa (y á tota Mallorca) es el *Virrey*, ó els seus *delegats* cuant no es aquí; y es poble *impolitich* judica pagant y callant y sufrint el jòch polítich.

ADMINISTRACIÓN:— Campana 2

Imp. de las hijas de Colomar.